

АДМІНІСТРАТИВНЕ ПРАВО ТА ПРОЦЕС, ФІНАНСОВЕ, ІНФОРМАЦІЙНЕ ПРАВО

Адабаш О.В.

аспірант,

Національний університет «Одеська юридична академія»

ДЕЯКІ АСПЕКТИ ПРАВОВОГО РЕГУЛЮВАННЯ ДЕРЖАВНОЇ ТАЄМНИЦІ

Згідно із Законом України «Про основи національної безпеки України» одними з основних напрямів державної політики з питань забезпечення національної безпеки в інформаційній сфері є: забезпечення інформаційного суверенітету України; вдосконалення державного регулювання розвитку інформаційної сфери шляхом створення нормативно-правових актів та економічних передумов для розвитку національної інформаційної інфраструктури та ресурсів; впровадження новітніх технологій у цій сфері; вжиття комплексних заходів щодо захисту національного інформаційного простору [1].

Важливе місце в державній інформаційній політиці відіграє інформація, яка має стратегічне значення, розголошення або втрата якої може негативно вплинути на безпеку держави. До такої інформації відносяться відомості, що складають державну таємницю, яка згідно з ст. 1 Закону України «Про державну таємницю» визначається як – вид таємної інформації, що охоплює відомості у сфері оборони, економіки, науки і техніки, зовнішніх відносин, державної безпеки та охорони правопорядку, розголошення яких може завдати шкоди національній безпеці України та які визнані у порядку, встановленому цим Законом, державною таємницею і підлягають охороні державою [2]. Саме цей Закон є основним нормативно-правовим актом, що регулює відносини сфері державної таємниці.

Однією з умов належного захисту державної таємниці є створення відповідної законодавчої бази, яка б чітко регулювала питання віднесення інформації до державної таємниці, критерії цієї інформації, засоби організаційно-правового забезпечення тощо. В Україні функціонує загальнодержавна система охорони державної таємниці, яка запроваджена для запобігання витоку відомостей, що містять державну таємницю.

З погляду на забезпечення національних інтересів найбільшу небезпеку в сфері державної таємниці представляють наступні загрози: втрата таємної інформації; викривлення останньої; несанкціоноване користування таємною інформацією; використання таємних інформаційних ресурсів зі злочинною метою тощо.

Слід зазначити, що в цілому рівень захищеності таємної інформації на сьогодні не є досить високим. На теперішній час мають місце численні випадки порушення режиму державної таємниці. Тенденція притягнення осіб до відповідальності за порушення законодавства про державну таємниці щорічно зростає.

Результати аналізу судових рішень по справах про адміністративні правопорушення законодавства про державну таємницю свідчать, що основними причинами вчинення адміністративних правопорушень законодавства про державну таємницю є: недостатній рівень знань у осіб, які мають допуск і доступ до державної таємниці, норм чинного законодавства про державну таємницю; нехтування деякими особами, які мають допуск і доступ до державної таємниці, нормами чинного законодавства (так, деякі керівники підприємств, установ та організацій, які провадять діяльність, пов'язану з державною таємницею, вважають, що вони не володіють інформацією, розголошення якої може завдати шкоди національній безпеці України).

Для усунення такої тенденції, слушною є пропозиція передбачити у Законі України «Про державну таємницю» обов'язкове проведення перевірки знання норм законодавства про державну таємницю та правил секретного діловодства особами, яким надається допуск до державної таємниці [3].

Дуже часто на сьогодні виникають питання щодо захисту інформації, що не є державною таємницею, якій надаються грифи секретності не передбачені законом. Таким чином, посадовці обмежують доступу до інформації (постанов, указів, розпоряджень з грифом «опублікуванню не підлягає», «не для друку» тощо) стараючись приховати неправомірні дії зі свої сторони. Як зазначає Є. Захаров у таких документи можуть приховувати: корупційні дії, різноманітні пільги та преференції для вищих посадових осіб, кулуарні політичні домовленості, перспективні плани розвитку різних галузей економіки та документи, які стосуються державних інвестицій. Так наприклад, вартість постачання озброєння згідно з п. 1.4.7 Наказу СБУ від 12.08.2005 р «Про затвердження Зводу відомостей, що становлять державну таємницю» щодо ЗС, ДПС, МВС становить державну таємницю. В той час як у п. 5 ст. 4 Закону України «Про демократичний цивільний контроль над воєнною організацією і правоохоронними органами держави» передбачено цивільний контроль згідно принципу «прозорості видатків на

національну безпеку і оборону. Тому через відсутність обґрунтованих класифікаторів та методик визначення шкоди національній безпеці, посадовці дуже успішно користуються прикриванням таких відомостей шляхом їх засекречення [4].

Ще однією, досить банальною причиною порушення режиму секретності є недостатнє фінансування режимно-секретних органів (РСО) органів державної влади, органів місцевого самоврядування, підприємств, установ і організацій, які провадять діяльність пов'язану з державною таємницею. Так через відсутність належного обладнання приміщень РСО, відсутність сейфів, відомості, що містять державну таємницю, можуть потрапити до осіб, що не мають належного допуску до них та можуть бути розголошені.

Отже слід сказати, що в Україні правовому регулюванню захисту державної таємниці приділяється велике значення, однак існує ряд спірних питань, які створюють перешкоди для нормального функціонування системи охорони державної таємниці, вирішення яких позитивно вплинуло б на рівень забезпечення державної безпеки у цій сфері.

Список використаних джерел:

1. Закон України «Про основи національної безпеки України» від 19 червня 2003 р. // Відомості Верховної Ради України. – 2003. – № 39.
2. Закон України «Про державну таємницю» : від 21 січня 1994 р. // Відомості Верховної Ради України. – 1994. – № 16.
3. Благородний А.М. Адміністративна відповідальність за порушення законодавства про державну таємницю : дис. ... канд. юрид. наук. – К., 2006. – 200 с.
4. Захаров Є. Які відомості становлять державну таємницю в Україні? / Є. Захаров, І. Рапп. – <http://www.khpg.org./index.php?id=1141143392>

Дем'янчук Ю.В.

кандидат юридичних наук,

Білоцерківський гуманітарно-педагогічний коледж

АКТУАЛЬНІ ПРОБЛЕМИ ПРАВОВОГО МОДЕЛЮВАННЯ ІНФОРМАЦІЙНОЇ БЕЗПЕКИ

Розробка дієвого механізму вирішення питань забезпечення інформаційної безпеки за допомогою методу соціально-правового моделювання є комплексною міждисциплінарною проблемою, що синтетично поєднує сфери досліджень як соціально-правових, так і технічних наук. Упровадження досліджень загроз інформаційній